

รายงานการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดิน บ้านน้ำแพร่

หมู่ 4 ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย

โดย โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายท้องถิ่นและหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อการจัดการลุ่มน้ำอย่างยั่งยืน

และ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยพะเยา

ที่ตั้ง

ที่ตั้งสัมพันธระดับตำบล

บ้านน้ำแพร่ ตั้งอยู่ในเขตตำบลยางฮอม มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลบุญเรือง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลป่าตาล อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลปอ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลแม่คำ อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ที่ตั้งสัมพันธระดับหมู่บ้าน

เมื่อพิจารณาอาณาเขตติดต่อระดับหมู่บ้าน พบว่ามีหมู่บ้านที่ตั้งอยู่โดยรอบบ้านน้ำแพร่ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ บ้านงามเมือง หมู่ 11 ตำบลยางฮอม และบ้านแดนเมือง หมู่ 6 ตำบลบุญเรือง อำเภอเชียงของ

ทิศใต้ ติดกับ บ้านน้ำแพร่เหนือ หมู่ 14 และบ้านน้ำแพร่ใต้ หมู่ 19 ตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล

ทิศตะวันออก ติดกับ ดอยยาว ตำบลปอ อำเภอเวียงแก่น

ทิศตะวันตก ติดกับ บ้านแม่คำกลางและบ้านสันเวียง ตำบลแม่คำ อำเภอพญาเม็งราย

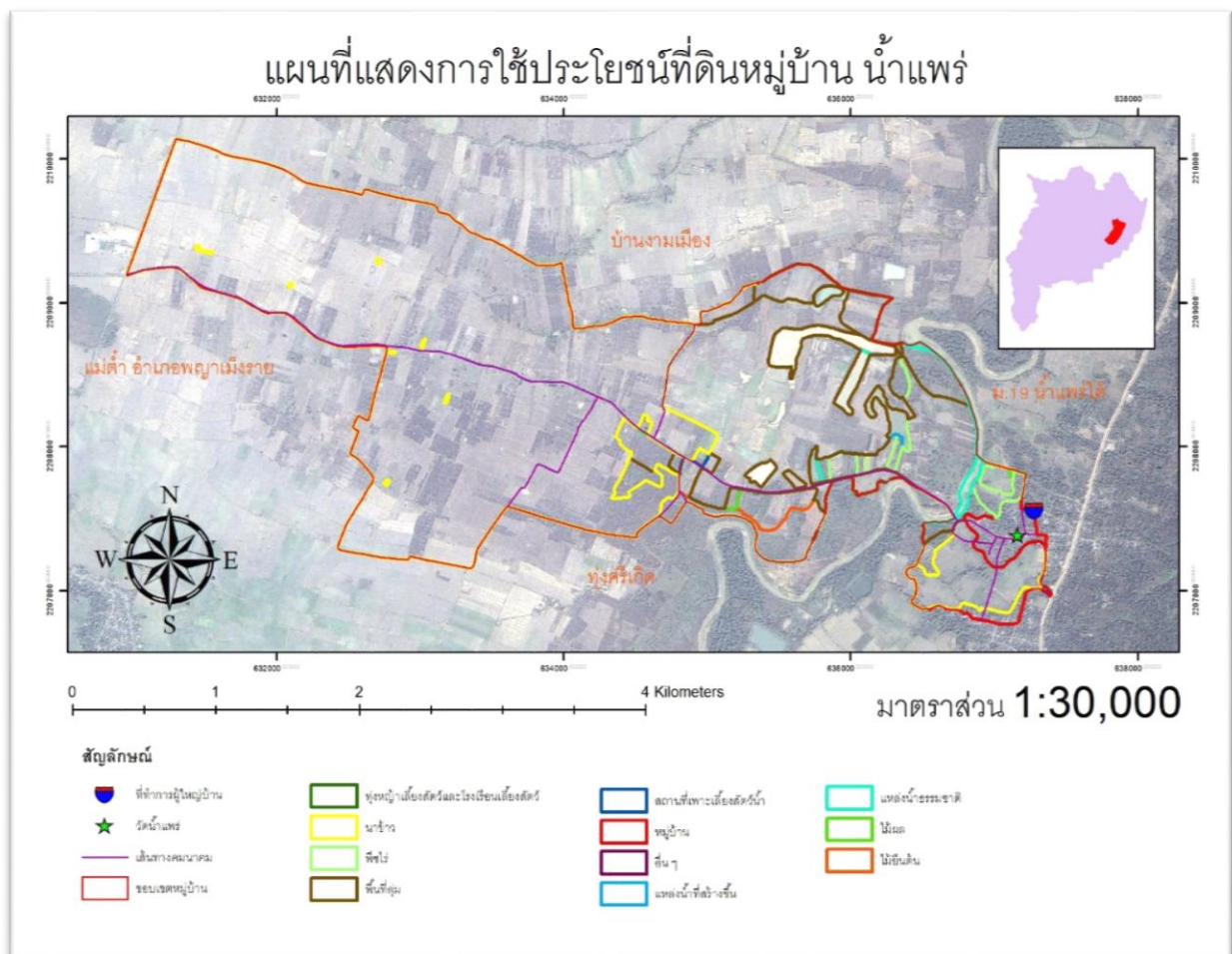
สภาพภูมิประเทศ

บ้านน้ำแพร่ มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 353-1,351 เมตร ความลาดเทจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก ทางด้านตะวันออกมีเทือกเขาดอยยาววางตัวในแนวเหนือ-ใต้ ปกคลุมไปด้วยพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยแดง ป่าห้วยตาล และป่าห้วยไคร้ ประกอบด้วยภูเขาสูงที่มีโครงสร้างเป็นหินอัคนี ส่วนพื้นที่เนินมีสภาพเป็นดินตะกอนเศษหินเชิงเขา กรวด ทรายและลูกรัง เป็นต้นกำเนิดของห้วยน้ำแพร่ซึ่งไหลผ่านชุมชนลงสู่แม่น้ำอิงทางทิศตะวันตก มีสภาพเป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำอิง ลักษณะดินเป็นดินเหนียวที่เหมาะสมต่อการทำนาและการเกษตรกรรม

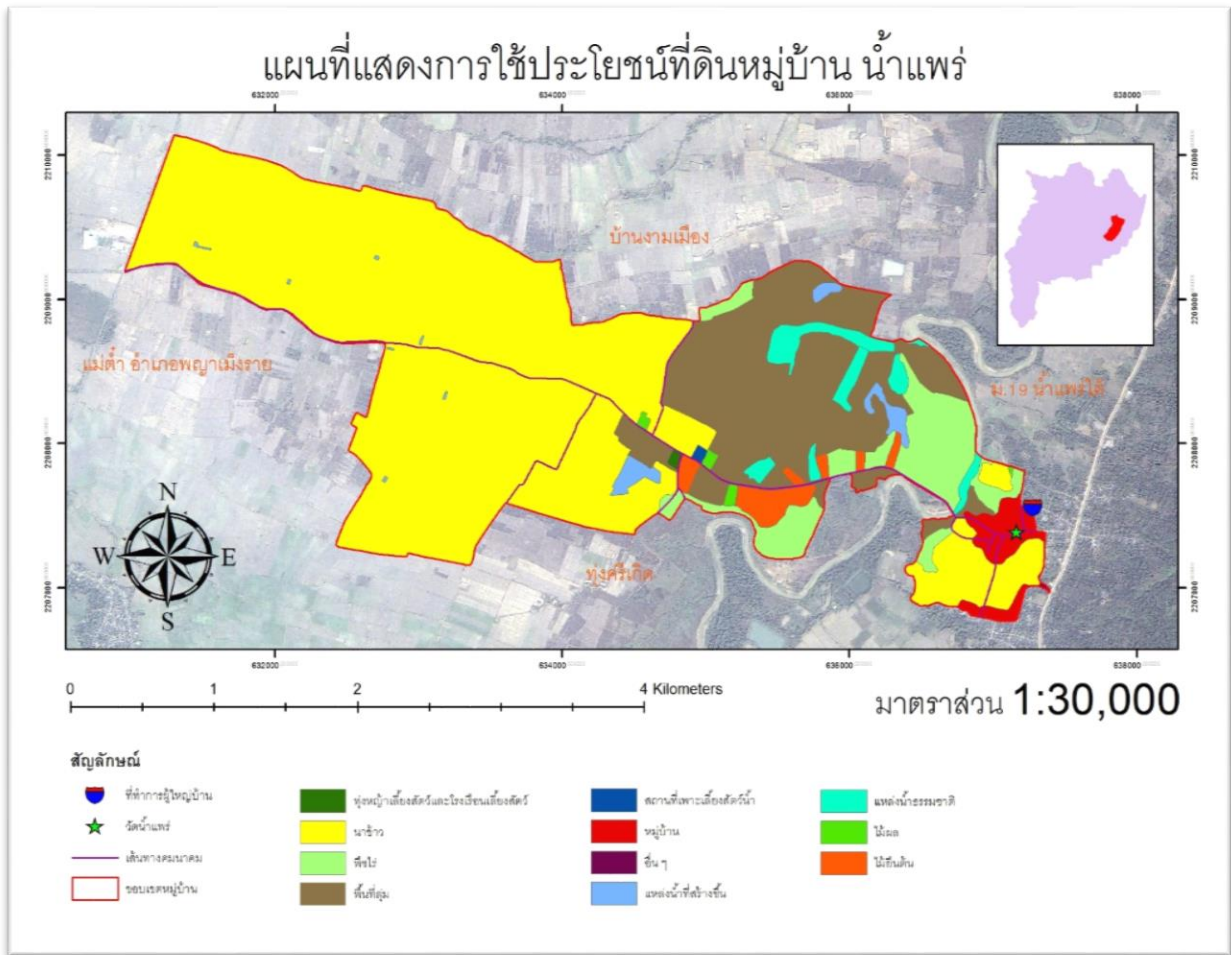
สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบ้านน้ำแพ้ว ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมไทยโชต (Thaichote) ของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ปี พ.ศ. 2558 และข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม Google Earth ร่วมด้วยข้อมูลสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดเชียงรายของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. 2552 นำเข้าข้อมูลและวิเคราะห์ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) จากนั้นทำการตรวจสอบและปรับแก้ความถูกต้องของข้อมูลด้วยการลงสำรวจภาคสนามในพื้นที่ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2560

ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถแสดงดังภาพที่ 1 ภาพที่ 2 และ ตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบ้านน้ำแพ้ว (แสดงแนวเขต)

ภาพที่ 2 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบ้านน้ำแพร่ (แสดงพื้นที่)

ตารางที่ 1 พื้นที่สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบ้านน้ำแพร่

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ (%)	รายละเอียดที่สำคัญ
A1 (นาข้าว)	3,721	63.85	
A2 (พืชไร่)	430	7.38	ข้าวโพด
A3 (ไม้ยืนต้น)	106	1.82	จามจุรี, ตะกู, ยางพารา
A4 (ไม้ผล)	19	0.33	ลำไย, ส้มโอ, กล้าย
A9 (สถานที่เพาะเลี้ยงปลา)	5.3	0.09	
A7 (ทุ่งหญ้า/โรงเรือนเลี้ยงสัตว์)	5.5	0.09	
U2 (หมู่บ้าน)	119	2.04	
W1 (แหล่งน้ำธรรมชาติ)	149	2.56	
W2 (แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น)	71	1.22	
M2 (พื้นที่ลุ่ม)	1,170	20.08	
M4 (อื่นๆ)	1.5	0.03	สุสาน
รวม	5827.3	100	

จากภาพที่ 1 ภาพที่ 2 และ ตารางที่ 1 พบว่า บ้านน้ำแพร่มีสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นนาข้าวมากที่สุด คิดเป็นพื้นที่ 3721 ไร่ หรือร้อยละ 63.85 รองลงมาเป็นพื้นที่ลุ่ม คิดเป็นพื้นที่ 1170 ไร่ หรือร้อยละ 20.08 ลำดับต่อมาคือพืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด เป็นต้น คิดเป็นพื้นที่ 430 ไร่ หรือร้อยละ 7.38 และแหล่งน้ำธรรมชาติ คิดเป็นพื้นที่ 149 ไร่ หรือร้อยละ 2.56 ตามลำดับ ส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งมีพื้นที่ไม่มากนัก ประกอบด้วย พื้นที่หมู่บ้าน ไม้ยืนต้น แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น และไม้ผล ได้แก่ ลำไย ส้มโอ กล้าย เป็นต้น ทุ่งหญ้า โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา และลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินอื่นๆ เช่น สุสาน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งที่ตั้งของการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท พบว่า พื้นที่นาข้าวกระจายตัวอยู่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน บริเวณที่ราบลุ่มที่อยู่ถัดจากแม่น้ำอิงออกไป โดยมีพื้นที่ลุ่ม (marsh) ปรากฏอยู่ริมแม่น้ำอิงทางด้านตะวันตก เกิดจากแม่น้ำอิงโค้งตัวทำให้ลำน้ำเดิมกลายเป็นหนองบึง ได้แก่ หนองโค้ง หนองป่าคา หนองเหียะ และหนองหญ้าไซ ส่วนพืชไร่พบอยู่ริมแม่น้ำอิงทางทิศตะวันตกเช่นกัน แต่จะอยู่ติดกับแม่น้ำมากกว่าพื้นที่ลุ่มและพื้นที่นาข้าวซึ่งจะอยู่ถัดออกไป พืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ ข้าวโพด ในขณะที่ไม้ยืนต้น เช่น จามจุรี ตะกู ยางพารา และไม้ผล เช่น ลำไย ส้มโอ กล้าย มีปรากฏให้เห็นอยู่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้านด้วยเช่นกัน

สำหรับพื้นที่ชุมชนตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน โดยมีแม่น้ำอิงไหลผ่านทางทิศตะวันตก
ของหมู่บ้าน